

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Program för uppföljning och insyn i verksamheter som utförs av privata utförare

Antagen av kommunfullmäktige 20xx-xx-xx
Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret
Ansvarig tjänsteman: Kommundirektör

Inledning

Efter ändring i kommunallagen har kommunerna ålagt skärpta krav i att följa upp verksamheter som utförs av privata utförare. Utdrag ur kommunallagen, 3 kap § 19b: Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Enligt ovan ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program som fastställer hur kommunen säkrar uppföljning och insyn av verksamheter som utförs av privata utförare. Programmet gäller alla verksamhetsområden som kommunen upphandlar.

Syfte

Förändringarna i kommunallagen innebär i korthet att kommunen ska kontrollera och följa upp verksamhet som enligt avtal drivs av en privat utförare, via avtal tillförsäkra information som möjliggör insyn för allmänheten, tillse att kommunala bolag ger allmänheten insyn i verksamhet som de lämnar till privata utförare, fullmäktige ska besluta om ett program för varje mandatperiod med generella mål och riktlinjer när verksamheter drivs av privata utförare, tillgodose en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare.

Plan för uppföljning och insyn

Definition av privat utförare

Med privat utförare avses, enligt 3 kap. 18 c § kommunallagen, en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En juridisk person är ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare. Däremot avses inte hel- eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser. De aktuella lagbestämmelserna gäller då kommunen är att betrakta som huvudman för en angelägenhet. Kommunen är huvudman för en verksamhet både då verksamheten bedrivs av en upphandlad utförare och då verksamheten bedrivs av utförare i ett valfrihetssystem. Fristående förskolor och skolor är inte privata utförare utan är sina egna huvudmän och omfattas inte.

Mål och styrdokument för verksamheten

De mål och styrdokument som styr såväl kommunala som privata utförare inom varje nämnds ansvarsområde är:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten
- de mål och styrdokument som kommunfullmäktige fastställer genom budget och planer, de mål och riktlinjer som nämnden fastställer för verksamheten.

Upphandling

Övergripande krav som alltid ska ställas vid upphandling framgår av kommunens upphandlingspolicy. Utöver dessa krav ska en särskild klausul om meddelarfrihet skrivas in i relevanta upphandlingsförfaranden.

Uppföljning och insyn

Anvisning för uppföljning och kontroll

När en kommunal angelägenhet överlämnas till en privat utförare ska kommunen följa upp och kontrollera verksamheten (3 kap. 19 § KL). Det är varje nämnd som ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde.

Uppföljningen har två övergripande syften:

- Kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med förfrågningsunderlag, anbud och avtal.
- Utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till medborgarna.

Varje nämnd ansvarar för att uppföljningen regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. Detta innebär att förfrågningsunderlag och avtal ska innehålla krav på att utföraren medverkar vid uppföljning av verksamheten genom att exempelvis lämna statistik och verksamhetsmått till nämnden. Det kan också vara att delta vid genomförande av ex brukarenkäter som nämnden bestämmer. Krav ska också finnas som beskriver om att utföraren rapporterar nödvändiga uppgifter till nämnden, nationella register eller andra myndigheter samt kring synpunktshandling, där nämnden vid begäran ska få ta del av inkomna synpunkter från medborgare.

Anvisning till nämnd

Uppföljning och insyn

Varje nämnd ansvarar för att uppföljningen regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. I förfrågningsunderlag och avtal ska det också tydligt formuleras vilken information som den privata utföraren ska lämna till kommunen.

Exempel på metoder att följa upp verksamhet:

- Inom ramen för intern kontroll
- Avtalsuppföljning
- Ordinarie uppföljning vid delårsrapport och årsredovisning
- Synpunktshandling
- Mätning av brukar- / kundnöjdhet

Exempel på kontrollpunkter som kan vara relevanta:

- Nämnds- och verksamhetsmål och indikatorer
- Ekonomisk status
- Statistik, brukaruppföljningar och verksamhetsmått
- Rapport över inkomna synpunkter/klagomål från medborgare/brukare.
- För att säkra uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare är det viktigt att definiera ansvar, tidsplan och former för återkoppling.

Informationsskyldighet, allmänhetens insyn

När kommunen begär det, är utföraren skyldig att lämna information som möjliggör för allmänheten att få insyn i hur verksamheten utförs. Kommunens begäran ska i normalfallet vara skriftlig och informationen från utföraren ska, om inte annat avtalats, lämnas i skriftlig form. Informationen ska ha koppling till upphandlingen och den verksamhet som upphandlas och inte ställa högre krav än vad som är rimligt. Den information som lämnas till kommunen ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

Det är kommunen som ska tillhandahålla informationen till allmänheten. Nämnden avgör hur informationen redovisas för allmänheten. Vad informationen ska innehålla och hur omfattande den ska vara beror på verksamhetens art.

I förfrågningsunderlag och avtal ska det tydligt formuleras vilken information som den privata utföraren ska lämna. När medborgare kan välja mellan olika utförare av en nämnds tjänster ska nämnden lämna information om samtliga utförare. Sådan information ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

Utöver dessa krav ska en särskild klausul om meddelarfrihet skrivas in i relevanta upphandlingsförfaranden.

Organisation och ansvar

Kommunstyrelsens och nämndernas ansvar

Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att leda, samordna och ha uppsikt över verksamheten i nämnder och kommunala bolag.

Det är varje nämnds ansvar att säkerställa att all verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter. Relevanta mål och riktlinjer som är antagna i kommunen ska framgå i de förfrågningsunderlag som utgör underlag för upphandlingen samt i de avtal som tecknas med den privata utföraren. I nämnders ansvar ingår att följa upp och kontrollera verksamheten.

Planens ekonomiska konsekvenser

Arbetet ska i så stor utsträckning som möjligt ske inom det ordinarie uppföljningsarbetet. Innehållet i programmet påverkar endast förfrågningsunderlag och avtal i kommande upphandlingar.

Ansvar

Ansvarig politisk instans för planen är kommunfullmäktige. Ansvarig på tjänstemannanivå för styrdokumentet är kommundirektör.

Uppföljning

Nämnders uppföljning och insyn regleras genom avtal med den privata utföraren. Uppföljningen följer befintliga tidpunkter för inlämnande av delårsrapport och årsredovisning, som gäller samtliga verksamheter.

Referenser

Upphandlingspolicy
Övergripande mål för alternativa driftformer
Lagen om offentlig upphandling (LOU)
Lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)
Lagen om valfrihetssystem (LOV)
Personuppgiftslagen (PUL)
Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
Lagen om skydd för företagshemligheter
Definition av privat utförare: se kommunallagen 3 kap. 18 c §

Uppföljning och revidering av programmet

Första uppföljning av programmet sker våren 2018.

Fullmäktige ska besluta om programmets innehåll varje mandatperiod.